

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – (a) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Dolgoročni akcijski načrt za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga

(COM(2020) 94 final)

(b) Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Prepoznavanje in odprava ovir za enotni trg

(COM(2020) 93 final)

(2020/C 364/16)

Poročevalec: **Gerardo LARGHI**

Soporočevalec: **Gonçalo LOBO XAVIER**

Zaprosilo	(a) Evropska komisija, 22. 4. 2020 (b) Evropska komisija, 22. 4. 2020
Pravna podlaga	(a) in (b) – člen 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Pristojnost	strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo
Datum sprejetja mnenja strokovne skupine	25. 6. 2020
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	16. 7. 2020
Plenarno zasedanje št.	553
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	212/2/5

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) podpira sporočilo Komisije Dolgoročni akcijski načrt za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga ⁽¹⁾.

1.2 EESO se strinja s sporočilom Komisije Prepoznavanje in odprava ovir za enotni trg ⁽²⁾ in ga je pripravljen podpreti.

1.3 EESO meni, da je nezadostna ali neustrezna uporaba pravil EU že predolgo šibka točka prava EU, zaradi česar veliko primerov goljufij in drugega nezakonitega ravnanja ni bilo preganjanih. Uporaba prava EU je bistvena za vzpostavitev poslovnega zaupanja in zaupanja potrošnikov ter zagotovitev, da lahko podjetja, zaposleni in potrošniki izkoristijo vse prednosti enotnega trga.

1.4 EESO meni, da mora učinkovita strategija izvajanja: 1) temeljiti na močnem partnerstvu, ki vključuje vse ustrezne deležnike; 2) omogočati večje sodelovanje na evropski ravni med obstoječimi mrežami za uveljavljanje za zagotovitev usmerjenosti na težave, ki istočasno vplivajo na več sektorjev; 3) razvijati strategije in načine, usmerjene v obsežne kršitve prava EU, pri katerih je mogoče z enim samim učinkovitim in preglednim izvršilnim ukrepom zaščititi vse deležnike in zagotoviti uveljavljanje zakonodaje na nadnacionalni ravni; 4) izkoristiti potencial novih tehnologij.

⁽¹⁾ COM(2020) 94 final.

⁽²⁾ COM(2020) 93 final.

1.5 EESO poziva Komisijo, naj v akcijski načrt vključi jasno opredeljeno vlogo akterjev civilne družbe, podjetnikov, delavcev in potrošnikov.

1.6 EESO v celoti podpira zamisel Evropske komisije, da se mreža SOLVIT preoblikuje v učinkovito privzeto orodje za neupravičene ovire na enotnem trgu, vendar je pomembno, da bi bila opremljena z bolj strukturiranim postopkom za predložitev pomembnih primerov Komisiji ter bi delovala v vseh sektorjih in na vseh področjih.

1.7 EESO pozdravlja pobudo, osredotočeno na **izboljšanje predhodnih ocen omejevalne regulacije na podlagi direktive o preskusu sorazmernosti** ⁽³⁾. Vključevanje deležnikov v „preizkušanje sorazmernosti“ bi moralo biti pravilo in ne izjema.

1.8 **Enotni digitalni portal** je eden od načinov digitalnega upoštevanja potreb podjetij in potrošnikov po spletnih informacijah. Enotne kontaktne točke bodo hitro vključene v enotni digitalni portal, tako da bodo lahko gospodarske družbe in potrošniki vse informacije in pomoč dobili na enem mestu.

1.9 EESO podpira poziv Komisije, naj Evropski parlament in Svet sprejmeta predlog o izvrševanju Direktive 2006/123/ES o storitvah na notranjem trgu, določitvi postopka uradnega obveščanja o sistemih dovoljenj in zahtevah, povezanih s storitvami ⁽⁴⁾.

1.10 EESO poudarja, da kriza, povezana s širjenjem COVID-19, pomeni resna tveganja za enotni trg, saj bi se lahko po koncu pandemije povečale razlike med državami EU v gospodarskem razvoju, socialnih jamstvih in ravni blaginje.

1.11 EESO ugotavlja, da podjetja in potrošniki kljub dejanskim dosežkom enotnega trga še poročajo o preostalih ovirah, ki jih je še vedno preveč.

1.12 EESO se strinja z akcijskim načrtom Komisije, v katerem je navedeno, da bo „pravo partnerstvo med različnimi akterji, odgovornimi za izvajanje in izvrševanje na evropski in nacionalni ravni, [...] ključnega pomena pri premagovanju obstoječih ovir za enotni trg“.

1.13 EESO zato Komisijo poziva, naj z novo strategijo za uveljavljanje enotnega trga vzpostavi trden okvir za sodelovanje, ki bo zajemal vse deležnike, vključene v uporabo prava EU. Med drugim bi morale biti organizacije polno vključene v delo napovedane projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga, ki bi morala delovati kot forum za razprave o horizontalnih vprašanjih uveljavljanja.

1.14 EESO meni, da je uveljavljanje v bistvu horizontalen problem in se zato ne bi smelo obravnavati segmentirano. Ključni so boljša organizacija in poenostavitev poteka dela med različnimi mrežami za uveljavljanje ter omogočanje izmenjave informacij in dobre prakse.

1.15 Uredba o sodelovanju na področju varstva potrošnikov je prispevala k vzpostavitvi mostu med organizacijami civilne družbe in organi kazenskega pregona z izboljšanjem zavedanja o pomenu njihovega sodelovanja. Čeprav je ta okvir pozitiven, je nepopoln in bi ga bilo treba izboljšati, na primer z vidika hitrosti odzivanja na opozorila državljanov.

1.16 EESO meni, da se lahko za spremljanje trgov uporabljajo podatki in umetna inteligenca. Zato bi bilo treba po njegovem mnenju ta digitalna orodja razviti na ravni EU in jih dati na razpolago vsem deležnikom.

1.17 Danes se izvršilni organi srečujejo s širjenjem nepoštenih praks na enotnem trgu, medtem ko je proračun za njihovo delo pogosto zelo omejen. V tem okviru Odbor poziva k boljši uporabi omejenih sredstev, boljšemu usklajevanju med obstoječimi mrežami, ustvarjanju novih sinergij med vsemi akterji in k novim orodjem, ki bodo temeljila na novih tehnologijah in bodo lahko prispevala k učinkovitemu izvajanju prava EU.

⁽³⁾ UL L 173, 9.7.2018, str. 25.

⁽⁴⁾ COM(2016) 821 final.

2. Sporočilo – Dolgoročni akcijski načrt za boljše izvajanje in uveljavljanje pravil enotnega trga (COM(2020) 94 final) – INT/899

2.1 Izzivi za enotni trg

2.1.1 Enotni trg je v središču evropskega projekta in je olajšal življenje evropskih potrošnikov ter podjetij. Učinkovit enotni trg bi moral državljanom EU omogočati večjo izbiro storitev in izdelkov ter boljše možnosti zaposlitve. Enotni trg bi moral spodbuditi trgovino in konkurenco ter je temeljnega pomena za zeleno in digitalno preobrazbo ter preoblikovanje industrije EU.

2.1.2 Da bi to dosegli, mora Evropa določiti prednostne naloge, ki temeljijo na merilih, in na podlagi dobro uveljavljenih meril oblikovati jasne politične smernice, ki bodo absolutno prednost dale ljudem.

2.1.3 Za okrepitev sodelovanja na področju uveljavljanja pravil enotnega trga Evropska komisija napoveduje ustanovitev projektne skupine za uveljavljanje pravil enotnega trga, ki bo ocenjevala stanje v zvezi s skladnostjo nacionalne zakonodaje s pravili enotnega trga, prednostno obravnavala najnujnejše ovire, se odzivala na prekomerno regulacijo, razpravljala o horizontalnih težavah v zvezi z uveljavljanjem in spremljala izvajanje tega akcijskega načrta. V tem smislu bi morala projektna skupina za uveljavljanje pravil enotnega trga določiti jasna merila za odločanje, katere ovire so najnujnejše glede na njihovo ekonomsko vrednost.

2.1.4 Komisija tudi namerava uporabiti preventivne mehanizme za: preprečevanje novih ovir pri zagotavljanju storitev na enotnem trgu; izboljšanje zmogljivosti za odkrivanje neskladnosti; vzpostavitev platforme za spletno izvrševanje predpisov (laboratorij za spletno izvrševanje) za izmenjavo informacij o nezakonitih in neskladnih industrijskih in potrošniških izdelkih; vzpostavitev enotne evropske informacijske vstopne točke za organe za nadzor nad neživilskimi izdelki in prihodnjega enotnega carinskega okenca; zagotovitev, da bo informacijski sistem za notranji trg (IMI) postal privzeto orodje; oblikovanje orodja, ki bo državljanom in podjetjem omogočalo anonimno poročanje o regulativnih ovirah, s katerimi se srečujejo pri uveljavljanju svojih pravic na notranjem trgu; izboljšanje izvrševanja agroživilske zakonodaje EU (vključno z zakonodajo o zdravju živali in rastlin); oceno vključitve obstoječih struktur (kot so mreža za sodelovanje na področju varstva potrošnikov, mreža EU za skladnost izdelkov ali observatorij EUIPO) in laboratorij za preskušanje in uporabo naprednih rešitev informacijske tehnologije, financiran v okviru programa za enotni trg ali programa za digitalno Evropo; okrepitev boja proti ponarejenim in nezakonitim izdelkom, vključno z nezakonitimi izdelki, ki se proizvajajo ali sestavljajo v EU iz uvoženih sestavnih delov, in razširitev pooblastil urada OLAF; okrepitev izvrševanja v agroživilski verigi; razvoj sistemov označevanja in sledljivosti s spodbujanjem uporabe digitalnih orodij, ki bi omogočila bolj ciljno usmerjen nadzor na zunanjih mejah in znotraj EU; določitev SOLVIT kot privzetega orodja za reševanje sporov na enotnem trgu; racionalizacijo postopkov obravnave zadev, izvedbo predhodne ocene pritožb v dveh mesecih, da se opredelijo naslednji koraki; ter uporabo sistema EU Pilot pod jasnimi pogoji in z jasnim časovnim razporedom za primere, za katere se zdi hitra rešitev v kratkem času dosegljiva.

2.2 Splošne ugotovitve

2.2.1 EESO meni, da je dokončanje in učinkovito uveljavljanje enotnega trga ključno, saj ni cilj sam po sebi, ampak je sredstvo za doseganje političnih ciljev iz ustanovnih listin Evropske unije.

2.2.2 Sporočilo opredeljuje naslednje temeljne ovire: regulativne odločitve na ravni EU in nacionalni ravni; prenos, izvajanje in uveljavljanje zakonodaje; upravne in praktične zmogljivosti v državah članicah; splošno poslovno in potrošniško okolje ter temeljne vzroke, ki niso povezani z javnimi politikami, kot je jezik ali kultura.

2.2.3 Preoblikovanje mreže SOLVIT v privzeto orodje: EESO podpira cilj, da postopki SOLVIT postanejo privzeto orodje za neupravičene ovire na enotnem trgu. Na voljo pa ima samo dialog in mehko moč; poleg tega ga ni mogoče uporabiti vzporedno s pravnimi postopki. Sistem SOLVIT potrebuje bolj strukturiran postopek za predložitev pomembnih primerov Komisiji. Hkrati je pomembno, da SOLVIT deluje v vseh sektorjih in na vseh področjih.

2.2.4 Izboljšanje predhodnih ocen iz direktive o preskusu sorazmernosti ⁽⁵⁾ je zelo dobrodošel ukrep, vendar bi morala Komisija zagotoviti strukturirano pomoč in pripraviti smernice za države članice, kako naj opravljajo predhodne ocene sorazmernosti novo načrtovane nacionalne regulacije poklicev v skladu z direktivo o preskusu sorazmernosti. Poleg tega bi morale biti vključevanje deležnikov v „preizkušanje sorazmernosti“ pravilo in ne izjema.

2.2.5 Pridobivanje informacij in upravni postopki: enotni digitalni portal je eden od načinov digitalnega upoštevanja potreb podjetij in potrošnikov po spletnih informacijah, vendar morajo države članice v skladu z veljavno zakonodajo o enotnem trgu gospodarske družbe obveščati tudi prek enotnih kontaktnih točk. Različni zakonodajni dokumenti EU določajo centralizacijo enotnih kontaktnih točk. Te bodo hitro vključene v enotni digitalni portal, tako da bodo lahko gospodarske družbe in potrošniki vse informacije in pomoč dobili na enem mestu. Podjetja bi morala prejeti samo en usklajen odgovor.

2.2.6 EU trenutno močno pretresajo zunanji dejavniki, kot so sedanja pandemija, v kateri je umrlo mnogo ljudi in ki je povzročila paniko, zaradi česar je celotno gospodarstvo EU padlo v recesijo, ter notranji dejavniki, kot je pomanjkanje solidarnosti, ki pa je bila nekoč razlog za nastanek Unije. Zato se sprašujemo, kaj je potrebno za vzpostavitev enotnega trga, ki ne bo le tehničen in zakonodajen projekt, pri čemer je treba ponovno razmisliti o celotnem modelu evropskega projekta. Upravičeno se lahko vprašamo, ali bo združena Evropa – kot so si jo nekateri zamislili, mnogi marljivo gradili, drugi pa postopoma uničevali, vsaj od zavrnitve ustave EU – leta 2050 in pozneje sploh še obstajala kot vzor svobode, svetilnik kulture in zagovornica miru, podpornica solidarnosti med ljudmi ter zagovornica enakih možnosti za ženske in moške v svetu, ki ne pozna diskriminacije in preprek.

2.2.7 Zgoraj navedeno še toliko bolj velja v teh težkih časih, ko Evropo duši dolgotrajna kriza, ki je sistemska in je ni povzročilo zgolj trenutno stanje gospodarstva: to ni samo gospodarska in finančna kriza, ampak tudi kriza socialnih in kulturnih vrednot. Precej državljanov verjame, da je edina verodostojna rešitev, da se namesto povsem monetarnega in ekonomskega pristopa da prednost zares politični Uniji.

2.2.8 EESO meni, da je treba zaradi krize, ki jo je povzročil COVID-19 in ki je prizadela vse evropske države, ponovno razmisliti o celotnem sistemu, ne samo v organizacijskem smislu, ampak tudi da bi dobili nove zamisli in oblikovali nove poslovne modele.

2.2.9 Sistemi za civilno zaščito se v vseh državah niso bili sposobni spopasti s krizo. Ravno nasprotno, v mnogih državah so bili ti sistemi neuspešni: niti centralna raven države, niti občine, niti državljani niso bili pripravljeni na izredne razmere, odzivi pa so bili pogosto počasni in dragi ter so včasih povzročili zmedo.

2.2.10 Postalo je jasno, da je Evropa na nekaterih področjih odvisna od tretjih držav, zaradi česar je treba ponovno razmisliti o nekaterih temeljih Evropske unije, ki mora pokazati, da se je zmožna odzvati in reorganizirati. Posebno pozornost bo treba nameniti javnemu naročanju na občinski, regionalni in državni ravni ter podpori lokalnih dobaviteljev: javno naročanje mora postati jamstvo ekonomske varnosti.

2.2.11 Standardizacija na podlagi označevalcev ima pomembno vlogo pri „novem pristopu“ in se ne uporablja samo za izdelke, ampak tudi za storitve.

2.2.12 Natančno bi bilo treba oceniti potrebo po ukrepih ter njihovo učinkovitost in vpliv, tako da se pri urejanju storitev jasno ločuje med storitvami, ki so pomembne za enotni trg, in drugimi storitvami.

2.2.13 EESO se strinja s Komisijo o pomembnosti vseh ukrepov, oblikovanih za spodbujanje razvoja, izvajanja in uveljavljanja zakonodaje EU na enotnem trgu. Za področja, kot so blago in storitve, javno naročanje, nadzor trga, pravo gospodarskih družb, pogodbeno in nepogodbeno pravo, preprečevanje pranja denarja, prosti pretok kapitala, finančne storitve, konkurenca in razvoj orodij upravljanja, je nujno potreben enotni trg, ki podpira pravice posameznikov, proizvajalcev, delavcev in potrošnikov, ne da bi ogrozil uravnoteženo gospodarsko dejavnost.

⁽⁵⁾ UL L 173, 9.7.2018, str. 25.

2.2.14 EESO poziva k pravičnemu enotnemu trgu, na katerem se bo spoštovala zahteva po skladnosti z delovnopравnimi, potrošniškimi in okoljskimi predpisi v skladu z novim predlogom o industrijski strategiji za Evropo ⁽⁶⁾ ter načeli krožnega gospodarstva iz programa Komisije. EESO je ta načela že v celoti podprl in meni, da bi morala Evropa na tem področju zavzeti vodilno vlogo.

2.2.15 EESO podpira odločitev, da se ustanovi projektna skupina za uveljavljanje pravil enotnega trga, sestavljena iz predstavnikov držav članic in Komisije, v skladu s predlogi in priporočili, ki jih je EESO podal že ob več priložnostih ⁽⁷⁾.

2.2.16 EESO poudarja, da se je pomembno boriti proti vsakemu primeru prekomerne regulacije in nepravilnega uveljavljanja pravil, kar zelo pogosto spodkopava pravilno delovanje trga. Odločno poziva, naj bo v tej projektni skupini zastopan vsaj kot opazovalec.

2.2.17 Kot je že večkrat omenil v svojih mnenjih ⁽⁸⁾, se strinja z opredelitvijo Komisije o tveganjih in zamudah pri dokončni vzpostavitvi enotnega trga, ki so povezani z razdrobljenostjo trga, neskladji v izvršljivih pravilih, negotovostjo glede zaupnosti podatkov, brezobzirno in nenadzorovano uporabo informacijskih omrežij ter dejstvom, da so nezakonite storitve na voljo prek spleta. Vse to je večinoma posledica pomanjkljivega uveljavljanja z obdavčitvijo in nalaganjem kazni, za kar so pristojni ustrezni organi Komisije. EESO priporoča, da generalni direktorati Komisije obravnavajo te težave na podlagi horizontalnega pristopa.

2.2.18 EESO obžaluje, da se zakonodaja EU še vedno ne uveljavlja učinkovito. Evropskim državljanom je treba jasno in brez odlašanja zagotoviti pravico do učinkovite kolektivne tožbe na evropski ravni, ki jo potrebujejo. To bi kot zadnje sredstvo znatno pripomoglo k uveljavljanju odgovornosti za kršitev evropskih pravil in tako prispevalo k prostovoljnemu spoštovanju teh pravil ⁽⁹⁾.

2.2.19 EESO poudarja, da države članice zelo pogosto same kršijo dogovorjena pravila enotnega trga ali ustvarjajo in dopuščajo ovire v nacionalnem pravu, da bi dodatno zaščitile svoj trg in zagotovile prednosti za nacionalna podjetja. To pogosto prinaša zelo kratkoročne dobičke, pri tem pa škoduje malim, srednjim in zagonskim podjetjem, pa tudi posameznikom in potrošnikom, ki jih ogrožajo neskladni izdelki ali imajo na voljo manjšo izbiro.

2.2.20 Zato EESO podpira poziv Komisije, naj Evropski parlament in Svet sprejmeta predlog direktive o obveščanju o nacionalnih pravilih v skladu z direktivo o storitvah ⁽¹⁰⁾. Vendar ta dogovor ne bi smel ogroziti veljavne direktive o storitvah z izjemami glede obveznosti uradnega obveščanja o ozemeljskih omejitvah (vključno z mestnim prostorskim načrtovanjem) ali z odvzemom sedanjih pooblastil za sprejemanje odločitev Komisiji.

2.3 Posebne ugotovitve

2.3.1 Obseg enotnega trga pomeni, da je EU sposobna ustvariti večstranski, odprt, nediskriminatoren komercialni sistem, ki temelji na pravilih. Podjetja iz tretjih držav morajo za dostop do enotnega trga spoštovati pravila EU, med drugim na področju zdravja, okolja, varnosti hrane in izdelkov ter varstva potrošnikov.

2.3.2 EESO podpira odločitev Komisije, da za podporo pri razvoju enotnega trga združi že obstoječa orodja z novimi orodji (npr. osrednja informacijska točka, na katero se javni uslužbenci v državah članicah lahko obrnejo, če imajo praktična vprašanja, platforme za izmenjavo z državami članicami, kot se je na primer uporabljala za direktive o javnem naročanju, in izboljššan dostop do informacij o pravilih in zahtevah za uporabnike prek enotnega digitalnega portala).

⁽⁶⁾ COM(2020) 102 final.

⁽⁷⁾ Glej UL C 43, 15.2.2012, str. 14, in druga zgoraj omenjena mnenja.

⁽⁸⁾ Glej priložen seznam.

⁽⁹⁾ EESO je pripravil več mnenj o tem vprašanju, med drugim: UL C 309, 16.12.2006, str. 1, UL C 324, 30.12.2006, str. 1, UL C 162, 25.6.2008, str. 1, UL C 228, 22.9.2009, str. 40, in UL C 128, 18.5.2010, str. 97.

⁽¹⁰⁾ COM(2016) 821 final.

2.3.3 EESO priporoča, naj Komisija doda smernice o naslednjih načelih:

- (a) subsidiarnosti in „dvojni subsidiarnosti“;
- (b) vzajemnemu priznavanju;
- (c) inovativnosti in previdnosti;
- (d) splošnemu interesu za nekatere storitve (npr. bančništvo in zavarovalništvo).

2.3.4 EESO se strinja z odločitvijo, da se posebna pozornost nameni javnemu naročanju. Upravljavcem in upravičencem do sredstev EU je treba pomagati pri izboljšanju njihovih praks v zvezi z javnim naročanjem, tako da se zagotovijo enaki konkurenčni pogoji, naročila pa uporabijo kot strateško orodje za doseganje ključnih ciljev politike, kot so načela krožnega gospodarstva.

3. Sporočilo – Prepoznavanje in odprava ovir za enotni trg (COM(2020) 93 final) – INT/908

3.1 *Ovire za enotni trg*

3.1.1 Sporočilo Komisije o prepoznavanju in odpravi ovir za enotni trg se osredotoča na 13 glavnih ovir, pri čemer se je pokazalo, da te niso le regulativne ali upravne, ampak tudi praktične. Podjetja in potrošniki, ki delujejo v EU, se pogosto srečujejo z več omejitvami hkrati, kar zlasti zadeva mala in srednja podjetja, strokovnjake in potrošnike.

3.1.2 Za pripravo predloga možnih rešitev na ravni EU in držav članic sporočilo opredeljuje pet temeljnih vzrokov za te ovire, in sicer regulativne odločitve na ravni EU in nacionalni ravni, prenos, izvajanje in uveljavljanje zakonodaje, upravne zmogljivosti in prakse v državah članicah, splošno poslovno in potrošniško okolje ter temeljne vzroke, ki niso povezani z javnimi politikami, kot sta jezik in kultura.

3.1.3 Včasih se zdi, da države članice kršijo dogovorjena pravila enotnega trga ali ustvarjajo in dopuščajo ovire v nacionalnem pravu, da bi dodatno zaščitile svoj trg in zagotovile prednosti za nacionalna podjetja.

3.2 *Splošne ugotovitve*

3.2.1 EESO je seznanjen, da so v sporočilu Komisije opredeljene glavne preostale ovire za pravi enotni trg. Te niso le regulativne ali upravne, ampak tudi praktične, kar pomeni, da se podjetja in potrošniki, ki delujejo v EU, pogosto istočasno srečujejo z več omejitvami. To negativno vpliva zlasti na MSP in svobodne poklice.

3.2.2 EESO meni, da mora učinkovita strategija izvajanja: 1) temeljiti na močnem partnerstvu, ki vključuje vse pomembne deležnike; 2) omogočati večje sodelovanje med obstoječimi mrežami za uveljavljanje na evropski ravni za zagotovitev usmerjenosti v kršitve in kompleksne probleme, ki istočasno vplivajo na več sektorjev; 3) razvijati strategije in načine za učinkovito obravnavo obsežnih kršitev prava EU, pri katerih je mogoče z enim samim izvršilnim ukrepom zaščititi vse deležnike in zagotoviti uveljavljanje zakonodaje na nadnacionalni ravni; 4) izkoriščati potencial novih tehnologij za spodbujanje učinkovitejših izvršilnih ukrepov in strožjega nadzora trga.

3.2.3 EESO meni, da je nezadostna ali neustrezna uporaba pravil EU že predolgo šibka točka prava EU, zaradi česar veliko primerov goljufij in drugih nezakonitih praks ni bilo preganjanih. Dosledno uveljavljanje prava EU je bistveno za vzpostavitev zaupanja potrošnikov ter zagotovitev, da lahko podjetja, zaposleni in potrošniki izkoristijo vse prednosti enotnega trga.

3.2.4 Škoda, ki jo je kriza zaradi COVID-19 povzročila enotnemu trgu, bo povečala škodo, ki jo je povzročil izstop Združenega kraljestva iz EU. To bi lahko pomenilo, da se bodo po koncu pandemije povečale razlike med državami EU v gospodarskem razvoju, socialnih jamstvih in ravni blaginje, kar bo imelo posledice za enotni trg in njegov razvoj.

3.2.5 EESO meni, da bi lahko enotni trg zaradi sedanjih razmer postal zgolj območje proste trgovine – ne kot naravni rezultat nadnacionalnega političnega projekta, ampak le najmanjši skupni imenovalec nacionalnih interesov držav.

3.2.6 EESO zato poziva evropske institucije in ustrezne organizacije civilne družbe, naj jasno obvestijo evropske državljane o omejitvah enotnega trga, da bodo dobili realno predstavo o tem, kaj lahko dejansko pričakujejo od njegove uresničitve in uveljavljanja. Pri tem je pomembno, da se ne uvajajo bodisi odvečni in neupravičeni ukrepi, ki dejansko samo postavljajo ovire za delovanje podjetij, zlasti MSP ⁽¹⁾, vključno s svobodnimi poklici, bodisi popolna harmonizacija, ki ni opravičljiva glede na to, da morajo imeti prednost druga načela, na primer pravice in varstvo potrošnikov. Enotni trg mora odražati moč raznolikosti, ki bi morala biti v evropski politiki poleg harmonizacije osrednjega pomena.

3.2.7 Standardizacija ima pomembno vlogo pri „novem pristopu“ in se ne uporablja samo za izdelke, ampak tudi za storitve.

3.2.8 Dolgoročen načrt, kot ga je pripravila Komisija za odpravljanje preostalih ovir, je ambiciozna in hvalevredna zaveza, ki pa jo je treba dopolniti z obsežnimi naložbami v procese obveščanja, opozarjanja, učenja, usposabljanja, vključevanja in standardizacije.

3.3 Socialna razsežnost enotnega trga

3.3.1 EESO ponovno poziva Komisijo, naj upošteva socialno razsežnost EU, da se spodbudita ustvarjanje kakovostnih in učinkovitih delovnih mest ter čezmejna mobilnost, izboljšajo zmogljivosti ter znanja in spretnosti in povečajo naložbe v mala in srednja podjetja, ki menijo, da jih pravila EU še posebej omejujejo in da jim ohranjanje sedanjega stanja najmanj koristi. Zato EESO pozdravlja sprejetje strategije za MSP za trajnostno in digitalno Evropo.

3.3.2 EESO meni, da so pravila enotnega trga uporabna le, če prispevajo k razvoju zdravega socialnega tržnega gospodarstva za preprečevanje revščine, neenakosti, diskriminacije in socialne izključenosti, s posebnim poudarkom na zagotavljanju vloge mladih v družbi.

3.3.3 Med malimi in srednjimi podjetji ter delavci je močno razširjeno mnenje, da so bili najbolj prizadeti zaradi gospodarske krize, uvedbe eura in zdaj zelo hude pandemije, ki je evropsko gospodarstvo pahnila v recesijo. Zato bi morali vsi ukrepi v podporo evropskemu enotnemu trgu vključevati bolj enostavno, neposredno in učinkovito obveščanje, manj birokracije in vsem razumljiva pravila.

3.3.4 EESO tudi poziva, naj prihodnji ukrepi za zeleno gospodarstvo in akcijski načrt Komisije za enotni trg vključujejo pravila o sektorju socialne ekonomije, da bi zagotovili enake konkurenčne pogoje za socialna podjetja in spodbudili razvoj tega sektorja.

3.3.5 Podpora za mlade podjetnike ter inovativne izdelke in storitve je ključni vidik programa za vzpostavitev enotnega trga. EESO podpira odločitve, da se zagotovi podpora novim poslovnim modelom, kot so krožno gospodarstvo, napredne tehnologije, rešitve z majhnimi emisijami ogljika in učinkovito rabo virov ter druge pobude, ki so na primer namenjene spodbujanju mednarodne razsežnosti podjetij, privabljanju talentov ter izboljšanju znanj in spretnosti zaposlenih.

3.3.6 EESO se strinja, da je treba podpirati mala in srednja podjetja, ki vlagajo v digitalne projekte. Te projekte bi bilo treba zasnovati tako, da bodo koristili podjetjem, potrošnikom in civilni družbi kot celoti.

3.4 Posebne ugotovitve

3.4.1 EESO opozarja na težave, ki jih imajo evropska podjetja, kadar na svetovnih trgih konkurirajo podjetjem z oligopolnim ali monopolnim položajem, ki so v nekaterih primerih v državni lasti. Primeri tega vključujejo železniško industrijo, letalski promet in vetrne elektrarne, kjer se evropska podjetja srečujejo z neizprosno konkurenco (podjetij iz tretjih držav, zlasti Kitajske).

⁽¹⁾ UL C 376, 22.12. 2011, str. 51.

3.4.2 EESO odločno podpira Komisijo pri njenih prizadevanjih za skladnost izdelkov na spletnih platformah, da se prepreči dajanje nezakonitih in nevarnih izdelkov na trg. Poudarja, da je pomemben vsak ukrep za preverjanje skladnosti izdelkov, ki se prodajajo na spletnih platformah, in za zagotavljanje varnosti izdelkov v svetovni spletni dobavni verigi.

3.4.3 EESO poleg tega priporoča, naj Komisija v zvezi s tem obravnava tudi vprašanja, kot so umetna inteligenca, komercialna sporočila, trženje in oglaševanje, zakonska in pogodbeno jamstva pri prodaji blaga in storitev ter posebne določbe za izvajanje in uveljavljanje notranjega trga v bančnem in zavarovalniškem sektorju.

V Bruslju, 16. julija 2020

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER
